

Aan:
Het bestuur van de Noordelijke Rekenkamer
t.a.v. mevrouw mr. drs. M. Ch. A. Smilde
Dr. Nassaulaan 5
9401 HJ ASSEN

9401 HJ 5

Assen, 5 december 2018
Ons kenmerk
Behandeld door de heer A. Visser (0592) 36 51 03
Uw kenmerk: uw brief van 8 november 2018
Onderwerp: Reactie op rekenkamerrapport Energie in transitie

Geachte mevrouw Smilde,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de uitkomst van het landelijke rekenkameronderzoek Energie in transitie en de begeleidende brief, waarin u meer ingaat op de transitie in de noordelijke regio. Verder hebben wij kennisgenomen van de essays die de context van uw rapportage naar onze mening verrijken.

Algemeen

Wij spreken onze waardering uit voor uw onderzoek en rapportage. Naast een feitelijke beschrijving heeft u in uw rapportage oog voor het handelen van overheden en andere stakeholders in een transitiefase die gekenmerkt wordt door een hoge mate van dynamiek, zowel bestuurlijk, economisch als technologisch. Uw waardering voor ons actieplan *De Expeditie* en de *Drentse Energiedeal* stellen wij zeer op prijs.

Wij reageren in deze brief kort op uw aanbevelingen. In grote lijnen vinden wij ze waardevol en bruikbaar. Wij wijzen erop dat het implementeren van uw aanbevelingen ook consequenties heeft voor nieuwe bestuursperioden. In 2019 zijn er provinciale verkiezingen en daarna wellicht nieuwe bestuurlijke verhoudingen. De energietransitie zal zeker onderwerp van beraad zijn en invloed hebben op de concrete opvolging van uw aanbevelingen en daarmee op de rol van Provinciale Staten (PS) en de invulling van het (huidige) uitvoeringsprogramma Energie.

Reactie op uw aanbevelingen

Aanbeveling 1 (aan PS)

U beschrijft een gewenste rol voor PS in een door een netwerkaanpak gedomineerde transitie, waarin zij hun kaderstellende en controlerende rol versterken door het formuleren van ambities, ook voor de kortere termijn en met aandacht voor de inbreng van partners, waarbij ruimte wordt gevraagd voor de uitvoering, gelet op de dynamiek. Verder wijst u op het belang van goede procesinformatie en u adviseert de Staten de ambassadeursrol op te pakken door betrokkenheid te tonen in het proces.

Uiteraard gaan de Staten zelf over de invulling van deze aanbeveling(en), echter wij kunnen een dergelijke door u geadviseerde opstelling van de Staten onderschrijven. Wij bevelen aan de rapportage en de essays actief onder de aandacht te brengen van alle bij de Regionale Energiestrategie (RES) betrokken partijen.

Aanbevelingen 2-4 (aan GS)

U adviseert ons binnen de doelen voor de lange termijn tussentijdse en concrete doelen te formuleren, zodat er meer inzicht komt in de aanpak en de te volgen weg. Door fasering wordt de aanpak behapbaar. Versterk daarbij ex-anteonderzoek (benut externe expertise) en stuur provinciaal en regionaal op hernieuwbare energie, besparing en CO₂-reductie middels gestandaardiseerde beschrijvingen en indicatoren (hanteer één taal).

In uw begeleidende brief geeft u ook aan dat die tussenliggende doelen synchroon kunnen lopen met de ijkmomenten van de Klimaatwet, waarschijnlijk om de vijf jaar.

Na de door u gehanteerde onderzoeksperiode hebben wij al (via de Omgevingsvisie 2018) meer tussendoelen geformuleerd.

In het kader van het aanstaande nationale Klimaatakkoord worden inmiddels richtinggevende afspraken voorbereid, die ook voor de provincie kaderstellend en richtinggevend zijn. Op basis van dit akkoord zullen wij de doelen en tussendoelen herijken.

De RES zullen hierop aansluiten, qua maatstaven, eenheden, referentie jaren en in het Klimaatakkoord vast te leggen ijkmomenten. Via het Interprovinciaal Overleg (IPO) zijn wij reeds betrokken bij een project om data en rekenmethodieken op elkaar af te stemmen.

Wij onderschrijven het belang van goede doorrekening van instrumenten. Wij wijzen er wel op dat het disruptieve karakter van sommige ontwikkelingen in de transitie ex-anteonderzoek lastig maakt.

Overigens stelt u dat wij geen doelen hebben gesteld inzake besparingen. Dat ligt iets genuanceerder: wij hebben geen aparte doelstelling voor besparing opgenomen, maar besparing is zeker een uitgangspunt die meegenomen is in het formuleren van de algemene energiedoelstellingen en maakt deel uit van de onderliggende rekenmodellen.

Aanbevelingen 5-7 (aan GS)

U adviseert gebruik te maken van de landelijke Klimaatmonitor en de Staten van informatie te voorzien over het effect van de provinciale inzet en gebruik te maken van de

CO₂-uitstootindicator conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). U beveelt aan om via het IPO een tweetal indicatoren op te nemen inzake finaal energiegebruik en het aandeel hernieuwbare energie daarin.

Wij stellen het op prijs dat u in uw begeleidende brief waardering uitspreekt voor onze Drentse klimaatmonitor. Deze is ook gebaseerd op de landelijke monitor. Wij houden deze monitor zo actueel mogelijk, maar zijn daarbij afhankelijk van externe bronnen. Uw aanbeveling om (via het IPO) twee nieuwe indicatoren toe te voegen gaan wij actief ondersteunen.

Aanbeveling 8 (aan GS)

U adviseert interprovinciaal afspraken te maken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls provincies geven aan de energietransitie.

In het BBV is de verplichting opgenomen om naast de eigen indeling van het programmaplan (overigens veelal gebaseerd op de indeling van de IPO-kerntaken) de baten en lasten zichtbaar te maken naar taakvelden. Deze worden middels de IV3-rapportage (IV3 staat voor: Informatie voor derden) gepubliceerd. Uw aanbeveling leidt tot een aanpassing in taakvelden. Wij zullen de voorgestelde aanpassing via het IPO bevorderen.

Aanbeveling 9 (aan GS)

U adviseert een leeragenda op interprovinciaal niveau; zo kan geleerd worden van de uitvoeringspraktijk bij provincies.

Wij onderschrijven de aanbeveling en zullen dit in IPO-verband bepleiten.

Aanbeveling 10 (aan PS)

U adviseert de Staten ons te verzoeken na één jaar te rapporteren over de stand van zaken rond uw aanbevelingen.

Wij zullen voldoen aan de desbetreffende informatievraag van de Staten.

Ten slotte

Wij wensen u succes met de afronding van uw rapportage en kijken met belangstelling uit naar de behandeling van uw rapportage in de vergadering van Provinciale Staten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Nawoord Drenthe

Gedeputeerde Staten van Drenthe spreken hun waardering uit over het rapport Energie in transitie, de begeleidende brief en de essays. Zij vinden de aanbevelingen waardevol en bruikbaar. In grote lijnen worden alle aanbevelingen dan ook onderschreven. De Noordelijke Rekenkamer is content met deze positieve bestuurlijke reactie. Daarbij doen Gedeputeerde Staten bij aanbeveling 1 een waardevolle aanvullende suggestie om de rapportage en de essays actief onder de aandacht te brengen van alle bij de Regionale Energiestrategie (RES) betrokken partijen. De Rekenkamer adviseert Provinciale Staten daarom kennis te nemen van de aanvullende beleidsbrief en de essays en de aanbevelingen in het rapport over te nemen en het rapport en de essays bovendien onder de aandacht te brengen van de betrokkenen bij de RES.